

ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT Penedès

Anàlisi i establiment de criteris generals per a la intervenció i la gestió
del paisatge vitivinícola de la D.O. Penedès a la comarca de l'Alt
Penedès

PRESENTACIÓ - RESUM MAIG 2004



EQUIP REDACTOR

Direcció:

- | | | |
|------------------------------------|----------------|--|
| • Jaume Busquets i Fàbregas | LANDTRA | Agència del paisatge |
| • Albert Cortina i Ramos | DTUM | Gestió del territori i del paisatge |
| • Carme Farré i Arana | LANDTRA | Agència del paisatge |

Autors:

- | | |
|------------------------------------|---------------------|
| • Jaume Busquets i Fàbregas | geògraf paisatgista |
| • Jordi Canela i Farré | advocat urbanista |
| • Albert Cortina i Ramos | advocat urbanista |
| • Francesc Duch i Altet | arquitecte |
| • Nancy Gómez i Muñoz | geògrafa |
| • Carme Farré i Arana | biòloga paisatgista |
| • Raimon Roda i Noya | enginyer agrònom |
| • Manuel Rubio i Liria | arquitecte |



INDEX

PRESENTACIÓ

1. ÀMBIT, OBJECTIUS I METODOLOGIA DE L'ESTUDI
2. SÍNTESI DE LES PROPOSTES DE L'ESTUDI DE PAISATGE
3. IDENTIFICACIÓ, CARACTERITZACIÓ I VALORITZACIÓ DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA
4. DINÀMIQUES QUE CONFLUEIXEN AL PAISATGE DE LA VINYA
5. INSTRUMENTS ESPECÍFICS PER A LA GESTIÓ DINÀMICA DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA

CONCLUSIONS

PRESENTACIÓ



CONVENI MARC

L'Estudi del paisatge vitivinícola de l'Alt Penedès es el resultat de l'acord adoptat mitjançant la signatura, l'any 2002, d'un Conveni marc entre:

Generalitat de Catalunya

Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Departament de Política Territorial i Obres Públiques

Departament de Medi Ambient

Consell Comarcal de l'Alt Penedès

Associació *Terra Vitium*

CONVENI EUROPEU DEL PAISATGE

L'Estudi s'inscriu en el marc conceptual de la implementació de les mesures específiques del Conveni Europeu del Paisatge de 2000 (capítol II – article 6), al qual s'adherí el Parlament de Catalunya en la sessió de 14.12.00, i que determina la necessitat de:

- La identificació dels paisatges.
- L'anàlisi de les característiques i de les forces que els transformen.
- L'avaluació de l'estat dels paisatges.
- La introducció d'instruments orientats a protegir, gestionar i planificar els paisatges

1. ÀMBIT, OBJECTIUS I METODOLOGIA DE L'ESTUDI



ÀMBIT TERRITORIAL DE L'ESTUDI

COMARCA DE L'ALT Penedès

Superfície: 592,41 km²

Municipis: 27

Sistemes urbans: Sant Sadurní d'Anoia
Vilafranca del Penedès

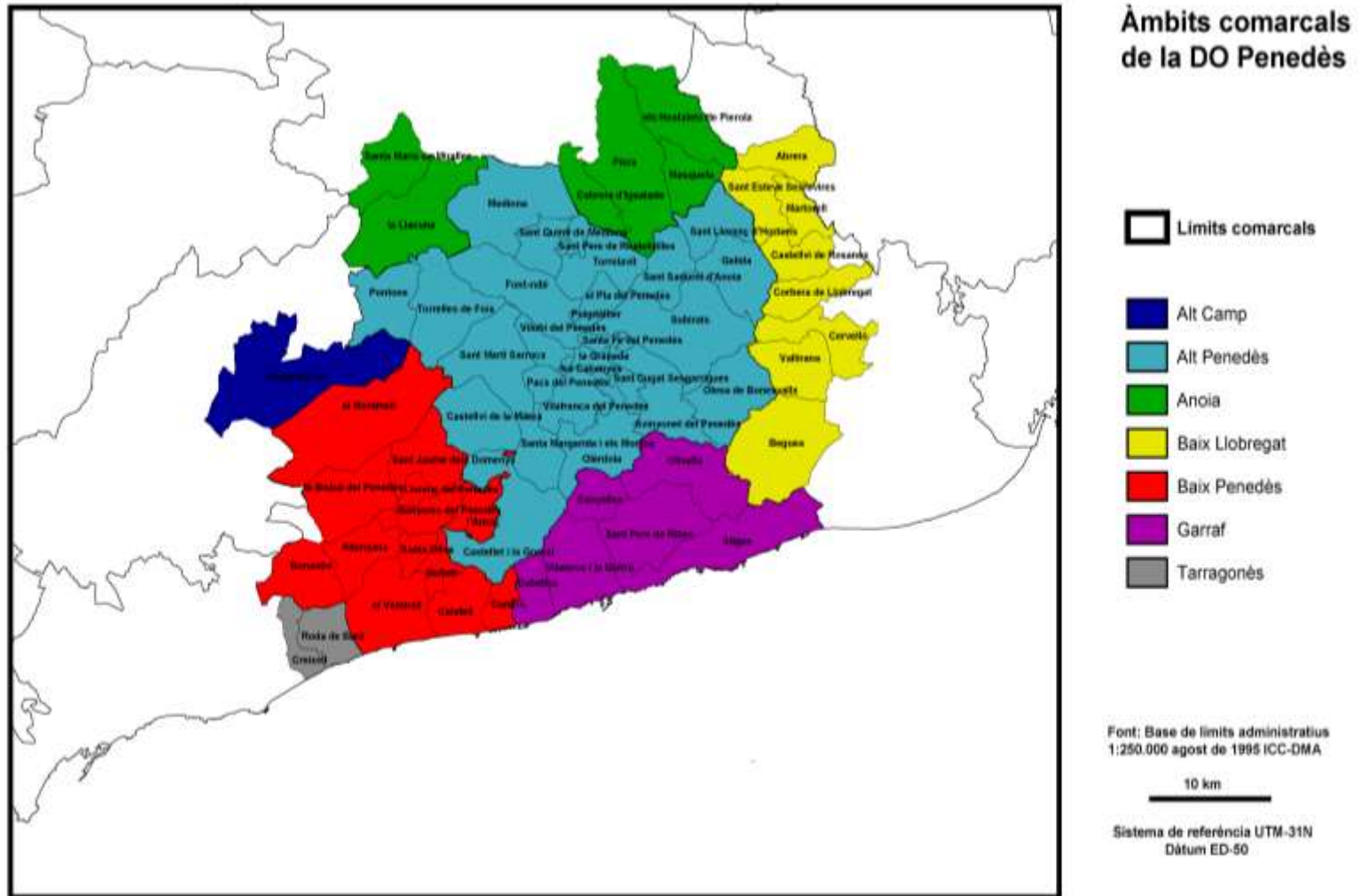
ÀMBIT TERRITORIAL DE L'ESTUDI



CONTEXT DE LA COMARCA

1. Tendència creixent a la integració funcional de l'Alt Penedès dins la Regió Metropolitana de Barcelona.
2. L'Alt Penedès es troba dins del corredor viari prelitoral, i per tant està sotmès als fluxes importants que es produeixen entre dues àrees metropolitanes (Barcelona i Tarragona) i entre Europa i la península.
3. És la comarca amb més superfície dins la D.O. Penedès, que està integrada per sis comarques més: Anoia, Baix Llobregat, Baix Penedès, Garraf, Tarragonès i Alt Camp.
4. L'Alt Penedès es situa entre la franja litoral i les comarques de l'interior de Catalunya
5. La comarca es caracteritza per l'existència d'un sector vitivinícol potent en el marc d'una economia diversificada, amb una presència destacada dels sectors industrial i terciari.

CONTEXT DE LA COMARCA



OBJECTIUS

1. Identificar i caracteritzar el paisatge vitivinícola, els seus components, les seves unitats de paisatge diferenciades i els seus valors.
2. Detectar les tendències i els impactes desestabilitzadors de l'equilibri del paisatge vitivinícola, és a dir, aquells que comprometen el manteniment dels seus valors i de la seva sostenibilitat.
3. Establir estratègies, instruments i mesures específiques adequades per a la gestió dinàmica del paisatge vitivinícola, entenent aquest com un paisatge productiu de qualitat que constitueix un valor afegit al potencial econòmic de la comarca.

METODOLOGIA

1. Reconeixement del territori i del paisatge mitjançant el treball de camp.
2. Anàlisi cartogràfica i fotointerpretació.
3. Entrevistes personals a agents qualificats representatius dels diversos sectors econòmics i socials de la comarca.
4. Auditoria sobre la regulació del sòl no urbanitzable i dels usos periurbanes en els diferents municipis de la comarca.
5. Expressió cartogràfica de la diagnosi i definició d'instruments per a l'aplicació d'un Programa de Gestió del Paisatge Vitivinícola de l'Alt Penedès.

INDEX DE L'ESTUDI

PRESENTACIÓ

CAPÍTOL 1.

OBJECTIUS I METODOLOGIA DE L'ESTUDI

- * Objectius
- * Metodologia

CAPÍTOL 2.

INTRODUCCIÓ A L'ÀMBIT D'ESTUD

- * Context
- * Fonaments històrics

CAPÍTOL 3.

IDENTIFICACIÓ, CARACTERITZACIÓ I VALORITZACIÓ DEL PAISATGE AMB OBJECTIUS DE GESTIÓ

- * Delimitació de l'àmbit d'estudi
- * Identificació dels components i de les estructures
- * Unitats de paisatge
- * Determinació dels valors

CAPÍTOL 4.

ANÀLISI I DIAGNOSI DE LES DINÀMIQUES QUE CONFLUEIXEN EN EL PAISATGE DE LA VINYA

- * Dinàmiques agràries
- * Dinàmiques territorials
- * Dinàmiques paisatgístiques

CAPÍTOL 5.

INSTRUMENTS ESPECÍFICS PER A LA GESTIÓ DINÀMICA DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA

- * Recull de criteris paisatgístics pel planejament territorial i urbanístic
- * Codi de bones pràctiques vitivinícoles en el paisatge
- * Catàleg de propostes de restauració i millora del paisatge
- * Proposta d'itineraris paisatgístics de la vinya
- * Avanç de Programa de Gestió del Paisatge

CAPÍTOL 6.

PROPOSTES DE GESTIÓ DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA

CONCLUSIONS

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

ANNEXES

- * Fitxes de l'autoria del planejament urbanístic municipal
- * Taules estadístiques

2. SÍNTESI DE LES PROPOSTES DE L'ESTUDI DE PAISATGE



SÍNTESI DE LES PROPOSTES DE L'ESTUDI DEL PAISATGE

1. Formular i aprovar la **Carta del paisatge vitivinícola de l'Alt Penedès** com a acord que expresa el compromís entre els diferents agents territorials, les entitats i els diversos sectors econòmics (agrari, industrial, turístic, serveis, etc.) en la protecció, valorització i promoció del paisatge vitivinícola de l'Alt Penedès com a component de la base econòmica i social de la comarca, com a element d'identitat i com a factor de qualitat de vida i equilibri mediambiental.
2. Establir els **Objectius de qualitat paisatgística** per a cadascuna de les 11 unitats de paisatge definides a l'Estudi, com a base per a promoure una zonificació i diversificació de la producció vitivinícola a partir de les qualitats específiques de cada territori amparat dins la qualificació D.O. Penedès.
3. Promoure l'adopció, seguiment i avaluació de la implementació dels **Criteris paisatgístics** definits en per l'Estudi en els instruments de planificació territorial (Pla Director de l'Alt Penedès, Pla Territorial Metropolità de Barcelona) i urbanística (revisió dels Plans d'Ordenació Urbanística Municipal i planejament derivat)

SÍNTESI DE LES PROPOSTES DE L'ESTUDI DEL PAISATGE

4. Impulsar i difondre l'adopció del **Codi de bones pràctiques vitivinícoles** en el paisatge, fer-ne el seu seguiment i avaluar dels seus resultats.
5. Impulsar les iniciatives exemplars, públiques i/o privades, adreçades a la restauració, la millora i la promoció del paisatge vitivinícola de qualitat, en la línia del **Catàleg de propostes de restauració del paisatge** de l'Estudi.
6. Incentivar el desenvolupament de **Projectes-pilot de paisatge** en els àmbits d'intervenció i millora paisatgística definits per l'administració pública.
7. Promoure la signatura de **Convenis de paisatge** entre la Generalitat de Catalunya, les administracions locals, les entitats i els agents econòmics amb la finalitat de desenvolupar projectes-pilot de paisatges i iniciatives de sensibilització i promoció, així d'assolir recursos per al corresponent finançament públic i privat.

SÍNTESI DE LES PROPOSTES DE L'ESTUDI DEL PAISATGE

8. Incorporar l'Alt Penedès dins l'oferta de cirkuits turístics nacionals i internacionals existents mitjançant la promoció del paisatge vitivinícola (*Paisatge de la vinya de l'Alt Penedès*) com a **Marca turística de qualitat** a partir d'un programa específic de promoció turística i dels itineraris paisatgístics comarcals de la vinya.
9. Formular, redactar i aprobar el **Programa de gestió del paisatge vitivinícola de l'Alt Penedès** que haura de fixar les estratègies, determinar les actuacions , coordinar les iniciatives, dinamitzar els agents, difondre els projectes, establir prioritats, temporitzar la seva execució i cercar recursos per al seu finançament.
10. Constituïr la **Comissió del Paisatge de l'Alt Penedès** - integrada per representants de la Generalitat de Catalunya, del Consell Comarcal, dels sectors econòmics (vitivinícola, industrial, turístic i altres) i de les entitats de la comarca- com a òrgan de participació, sensibilització i dinamització que ha de fomentar i aprovar el Programa de Gestió del Paisatge, el seu desenvolupament i seguiment mitjançant la creació d'una Oficina Tècnica.

QUADRE SINTESI DE PROPOSTES

3. IDENTIFICACIÓ, CARACTERITZACIÓ I VALORITZACIÓ DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA



COMPONENTS

1. El mosaic agroforestal mediterrani format per l'alternancia de conreus, nuclis urbans i àrees boscoses
2. La presència de la vinya com a conreu dominant i d'elements construïts associats a la producció vitivinícola (masos, caves i cellers)
3. Les formes i dimensions regulars de la parcel·lació de la vinya
4. L'adaptació de la vinya a la morfologia del territori
5. La geometria de la vinya derivada de l'orientació canviant de les fileres de ceps.
6. La presència d'una xarxa complexa de corredors fluvials i de camins rurals
7. Els contrastos propis dels elements que integren el mosaic agroforestal i el caràcter estacional i canviant de la vinya.
8. L'aspecte treballat i el caràcter obert del paisatge de la plana.
9. La presència d'un poblament urbà de tipus compacte: pobles i nuclis de vinya.
10. La existència dels perfils escènics característics de les serralades prelitoral i litoral.
11. L'existència de fites visuals corresponents a elements singulars naturals o humans (turons, castells, esglésies, etc)

UNITATS DE PAISATGE

CRITERIS D'ESTABLIMENT QUE INCORPOREN ASPECTES PERCEPTIUS I FUNCIONALS:

1. **LA UNICITAT:** Defineix la capacitat de cada unitat de ser percebuda com a sector diferenciats dins el conjunt del territori de la comarca
2. **LA HOMOGENEÏTAT:** Defineix el grau de continuïtat en els components paisatgístics de la unitat.
3. **L'APROFITAMENT VITÍCOLA:** Expressa la pauta d'ocupació vitícola del territori i l'especialització productiva vitícola de cada unitat.
4. **LA DINÀMICA TERRITORIAL:** Defineix les tendències socioeconòmiques dominants i l'especialització funcional que desenvolupa la unitat dins el conjunt de la comarca



Març 2004

PLÀNOL:

P1. UNITATS DE PAISATGE A LA
COMARCA DE L'ALT PENEDES

LLEGENDA:

Límits unitats de paisatge

1. PONTONS
2. MEDIONA
3. ORDAL
4. OLESA DE BONESVALLS
5. OLÉRDOLA
6. FOIX
7. ANOIA
8. SANT MARTÍ SARROCA
9. VILAFRANCA - ELS MONJOS
10. PLANA CENTRAL
11. RIUDEBITLLES

Font: Elaboració pròpia

Escala: 1/125.000

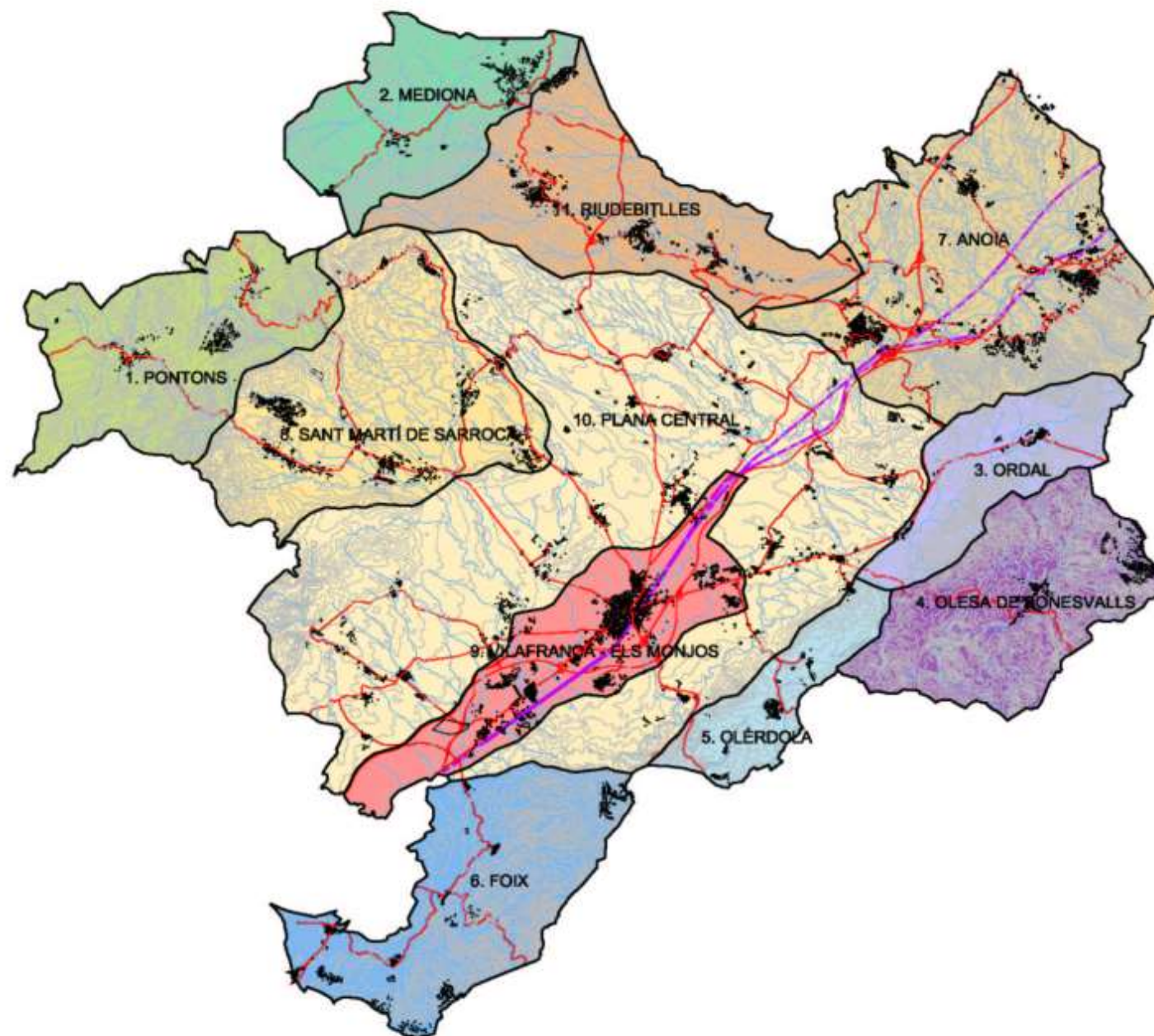


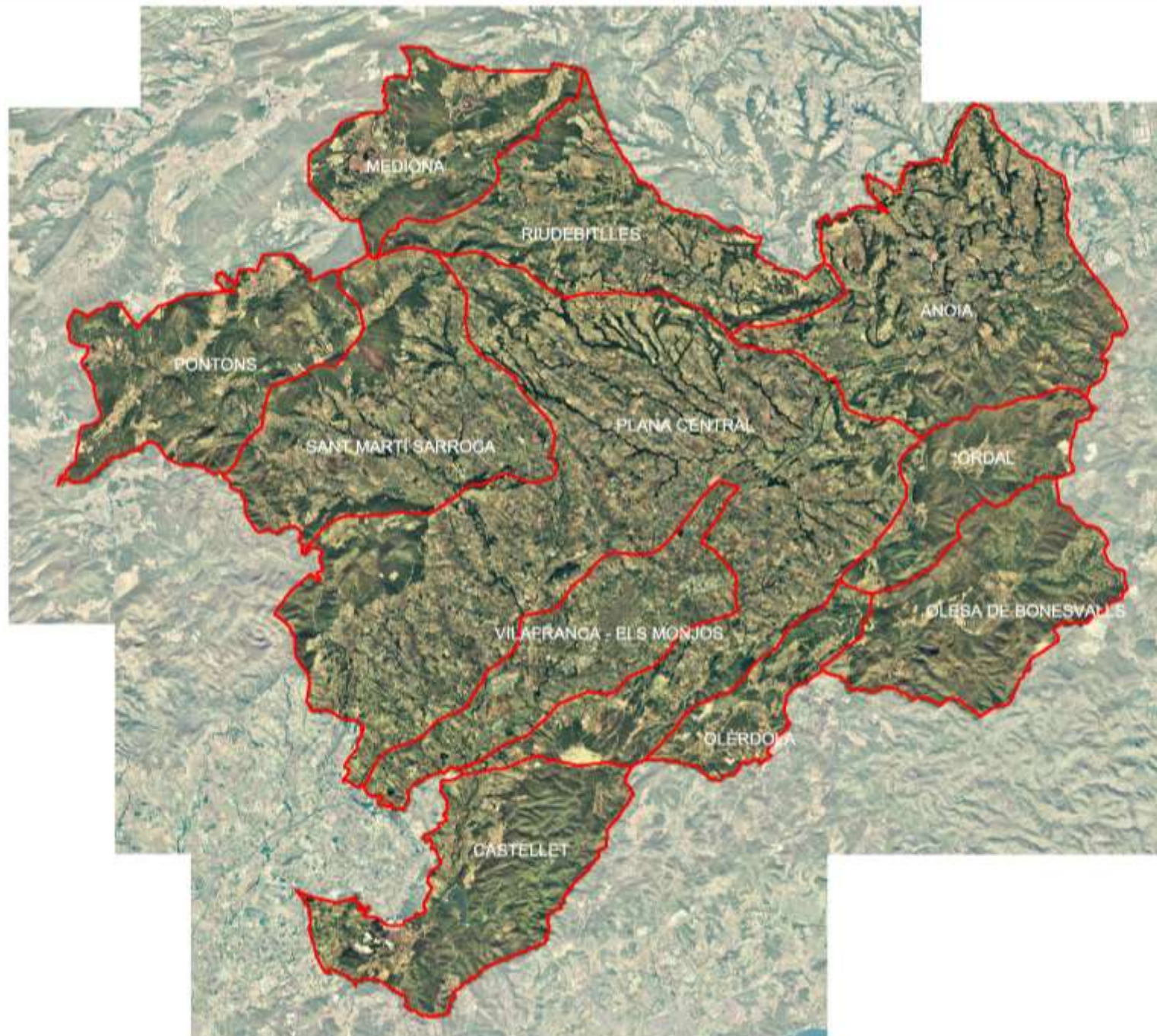
EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya





ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDE'S



Març 2004

PLANOL:

P2. DELIMITACIÓ DE LES UNITATS DE PAISATGE SOBRE FOTOGRAFIA AÈRIA

LLEENDA:

 Límits unitats de paisatge

Font: Elaboració pròpia sobre ortofoto ICC 2001

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya

EXEMPLE DE TAULA – SÍNTESI D'UNITAT DE PAISATGE

TAULA-SÍNTESI DE LA DIAGNOSI DE LA UNITAT DE PAISATGE		U.P. 1	PONTONS
DADES BÀSIQUES	Superfície: 30 km² Densitat de població: 10 h/ km² Intensitat de conreu: 27% Intensitat de conreu de la vinya: 50,1% Varietats dominats: parellada, macabeu Usos dominants del sòl: brolla arbrada, bosc, vinya, fruiters Habitatges : 68% secundaris Urbanitzacions forestals: 5		
CARACTERITZACIÓ	Unitat de <u>paisatge agroforestal de muntanya mitjana</u> constituïda per les capçaleres de la riera de Pontons i del riu Foix, amb funció territorial metropolitana d'àrea especialitzada en residència secundària.		
VALORACIÓ DE LA QUALITAT DEL PAISATGE FRAGILITAT DEL PAISATGE PRINCIPALS VALORS DEL PAISATGE	• 16/ 33 Mitjana • Alta. • Patrimoni natural: alternància agroforestal, formacions geològiques i hidrogeològiques. • Patrimoni històric construït: capelles, ermites, restes arqueològiques de fortificacions (Castellnou de Pontons), restes de molins, masos i masies fortificades. • Tram d'interès paisatgístic de la carretera BV-2122 paral·lela a la riera de Pontons.		
SINGULARITATS	• Formacions geològiques: avencs, balms, cingles.		
MIRADORS PANORÀMICS	• Coll de la Barraca (700 m) • Sant Joan de la Muntanya (720 m)		
NIVELL DE SERVEIS AGROTURÍSTICS	• Baix		

EXEMPLE DE TAULA – SÍNTESI D'UNITAT DE PAISATGE

TAULA-SÍNTESI DE LA DIAGNOSI DE LA UNITAT DE PAISATGE		U.P. 1	PONTONS
ITINERARIS TURÍSTICS EXISTENTS	• <i>Ruta 1 del vi i del cava</i> (Consorci de Promoció turística de l'Alt Penedès) • <i>"Camí del samsó" Camins del vi i del cava</i> (Diputació de Barcelona)		
ITINERARIS TURÍSTICS PROPOSAT	• Itinerari del Foix.		
ESPAIS NATURALS PROTEGITS	-		
PRINCIPALS REPTES PAISATGÍSTICS	• Recuperació de les àrees forestals cremades. • Ordenació urbana del nucli de Pontons. • Millora de les urbanitzacions forestals. • Millora de l'accessibilitat als elements patrimonials. • Normalització de la retolació i la senyalètica d'accés als centres d'interès.		
APTITUDS DE DESENVOLUPAMENT	• Turisme interior basat en el potencial del patrimoni històric, natural i paisatgístic. • Viticultura i fruiters.		

VALORS

- VALOR PRODUCTIU
- VALOR PATRIMONIAL
- VALOR MEDIAMBIENTAL
- VALOR TERRITORIAL
- VALOR IDENTITARI
- VALOR ICÒNIC

4. DINÀMIQUES QUE CONFLUEIXEN AL PAISATGE VITIVINÍCOLA



DINÀMIQUES

- DINÀMIQUES AGRÀRIES
- DINÀMIQUES TERRITORIALS
- DINÀMIQUES PAISATGÍSTIQUES

DINÀMIQUES AGRÀRIES

1. Tendència creixent a l'especialització en la producció vitivinícola de la comarca.
Manteniment de la superfície d'olivera i fruiters i disminució de la superfície de cereals i de fruits secs.
Estancament de la ramaderia amb una incipient creació d'una denominació específica per a l'avicultura.
2. Manteniment de la superfície de vinya: es pot preveure encara un cert augment de la superfície de conreu de la vinya.
3. Les superfícies agràries situades a l'entorn dels perímetres urbans i de les infraestructures viàries experimenten un retrocés a causa de la seva manca de protecció jurídica des de el planejament urbanístic municipal que comporta la seva urbanització-
4. Ocupació de noves àrees de vinya a les zones de muntanya. Aquests nous emplaçaments en molts casos coincideixen amb produccions destinades a la elaboració de vins de qualitat a partir de cultivars adaptats a l'altitud i a les característiques edafològiques i climàtiques dels territoris específics.

DINÀMIQUES AGRÀRIES

5. Substitució del tradicional conreu de la vinya en vas pel conreu en emparrat, fenomen associat a l'augment de la mecanització.
6. Augment de la dimensió mitjana de les parcel·les i de la mida mitjana de les explotacions associada en ocasions a processos d'explanacions relacionats a una producció massiva de raïm.
7. Diversificació de l'activitat econòmica d'algunes explotacions i incipient tendència a la terciarització del territori amb activitats vinculades amb el turisme (turisme rural, enoturisme, turisme cultural, etc) que aporten rendes complementàries a l'activitat agrària principal.
8. Indústria vínica molt polaritzada i tendència a la concentració de la propietat del sòl en mans de les grans indústries transformadores.
9. Aparició d'un sector emergent de viticultors amb una estratègia de producció basada en l'elaboració de vins de qualitat a partir de l'identificació de la producció amb la qualitat específica de cada domini i dels processos vinícoles. Aquesta estratègia en ocasions, es adoptada també com a mecanisme de diversificació per les grans empreses productores.

DINÀMIQUES AGRÀRIES

10. Es detecten dues grans estratègies de producció vitivinícola:

A) Identificació de la producció amb el territori

B) Identificació de la producció amb la marca comercial

Aquestes dues estratègies es manifesten alhora a la comarca, i en determinats casos son adoptades de forma mixta per algunes empreses del sector

DINÀMIQUES AGRÀRIES

A) Identificació de la producció amb el territori

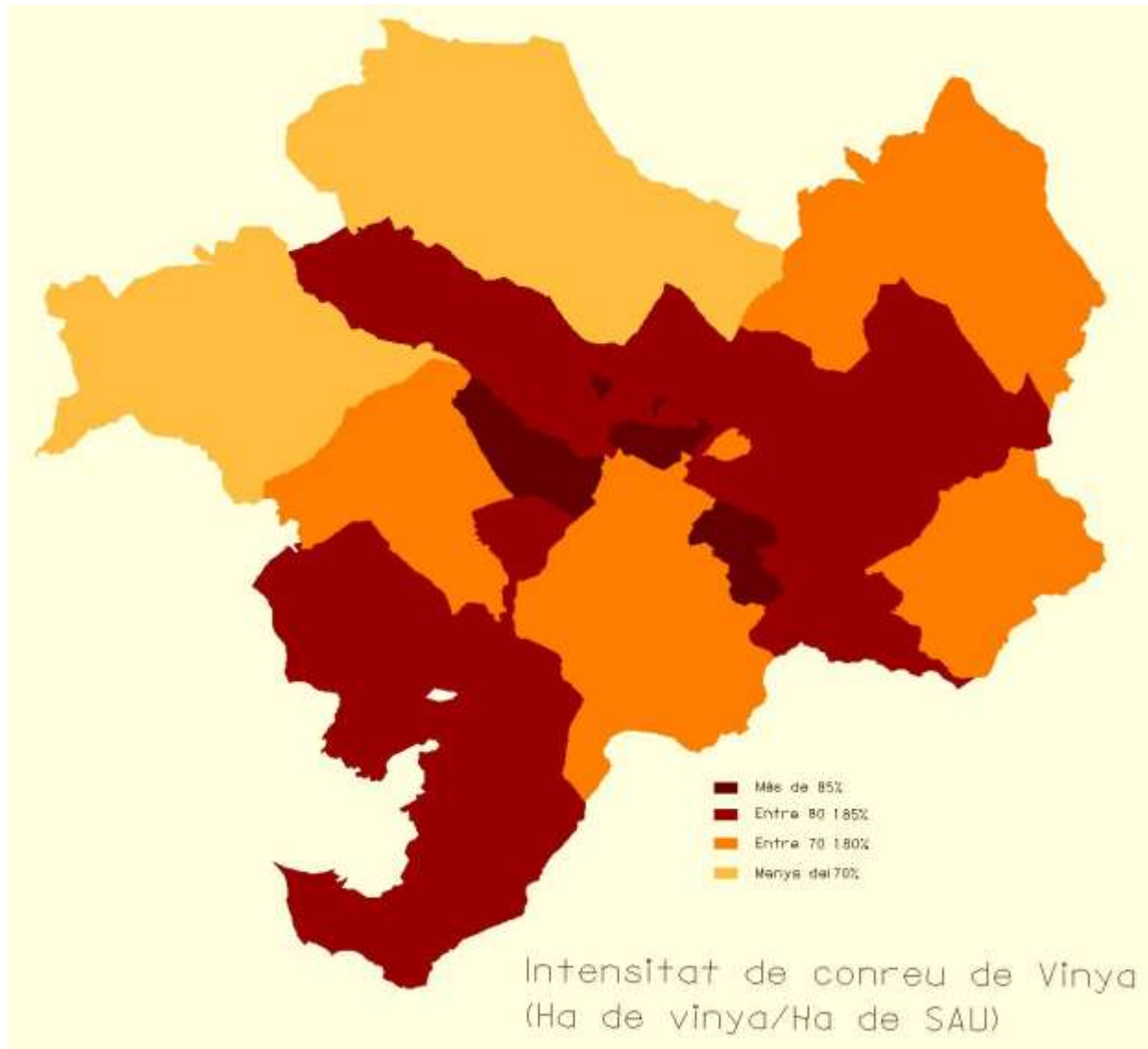
- * Producció basada en la qualitat més que en la quantitat.
- * Valorització del paisatge de la vinya com a element capaç d'influir en la qualitat, en la imatge i en el valor financer de la producció vitivinícola.
- * Identificació de la producció vinícola de qualitat amb els territoris específics a la comarca (domini, heretat, pago, vinya...)
- * Selecció i plantació de varietats a partir de criteris qualitatius.
- * Seguiment de pràctiques viticoles basades en criteris ambientals
- * Control de la qualitat dels processos vitícoles que solen revertir en uns preus més alts del raïm produït pel pagés.

DINÀMIQUES AGRÀRIES

B) Identificació de la producció amb la marca comercial

- * Producció basada en criteris quantitatius de major volum
- * Poca valorització del paisatge en les polítiques d'empresa i d'identificació del producte.
- * Aposta preferent per la marca comercial per sobre de la identificació amb el territori de la D.O. Penedès.
- * Selecció i adopció de varietats atenent principalment a criteris de volum de producció
- * Seguiment de pràctiques vitícoles convencionals
- * Control dels preus del raïm.

DINÀMIQUES AGRÀRIES



DINÀMIQUES TERRITORIALS

1. Es detecten demandes de sòl per a la implantació de grans naus logístiques i de polígons industrials, que comporten importants consums de superfícies de sòl vitivinícola, a causa d'un preu de sòl competitiu en el marc de la Regió metropolitana.
2. Tendència de les ciutats amb pes industrial (Vilafranca del Penedès i Sant Sadurni d'Anoia) a expulsar activitats econòmiques cap als altres municipis corresponents a aquests dos sistemes urbans.
3. Tendència a la dispersió d'activitats de caràcter periurbà en el sòl no urbanitzable majoritàriament destinat al conreu de la vinya.
4. Aparició de nous creixements urbans en forma d'eixamples i amb tipologies edificatòries que signifiquen una ruptura amb els teixits urbans existents, motivades per les demandes residencials comarcals i metropolitanes

DINÀMIQUES TERRITORIALS

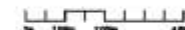
5. Creixent presència de grans infraestructures de comunicació (autopistes, carreteres i ferrocarrils d'alta velocitat) amb un fort impacte en el paisatge i amb unes importants servituds sobre el territori que representen la fragmentació espacial, l'ocupació de sòls agraris d'alt valor, etc.
6. Creixent diversificació de l'activitat productiva, amb una presència destacada del sector agroindustrial, plàstic, química toba, logística i terciari, que comporta un augment de la demanda de sòl i d'infraestructures de servei.
7. Creixent pressió sobre el sòl no urbanitzable, qualificat actualment pel planejament urbanístic municipal com a sòl agrari, per a la ubicació de grans equipaments, dotacions i serveis metropolitans o estratègics pel conjunt de Catalunya.

PLANO:

LEGENDA:

-  Límit comarcal de l'Alt Penedès
 Límits municipals
 Límit dels sistemes urbans:
 1 St. Sadurn d'Anoia
 2 Vilafranca del Penedès

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE

Generalitat
de Catalunya



Març 2004

PLÀNOL:

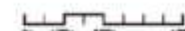
P5. SÒL URBÀ I URBANITZABLE
SEGONS PLANEJAMENT
URBANÍSTIC MUNICIPAL VIGENT

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Sòl Urbà
- Sòl Urbanitzable: programat i no programat

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del
SITPU 2000

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya

ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDEÈS



Març 2004

PLÀNOL:

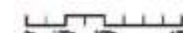
P7. SÒL URBANITZABLE NO PROGRAMAT SEGONS PLANEJAMENT URBANÍSTIC MUNICIPAL VIGENT

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límit municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Sòl urbanitzable no programat: residencial
- Sòl urbanitzable no programat: industrial i serveis
- Sòl urbanitzable no programat: terciari
- Sòl urbanitzable no programat: sistema de parcs
- Sòl urbanitzable no programat: sistema d'equipaments

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del
SITPU 2000

Escala: 1/125.000

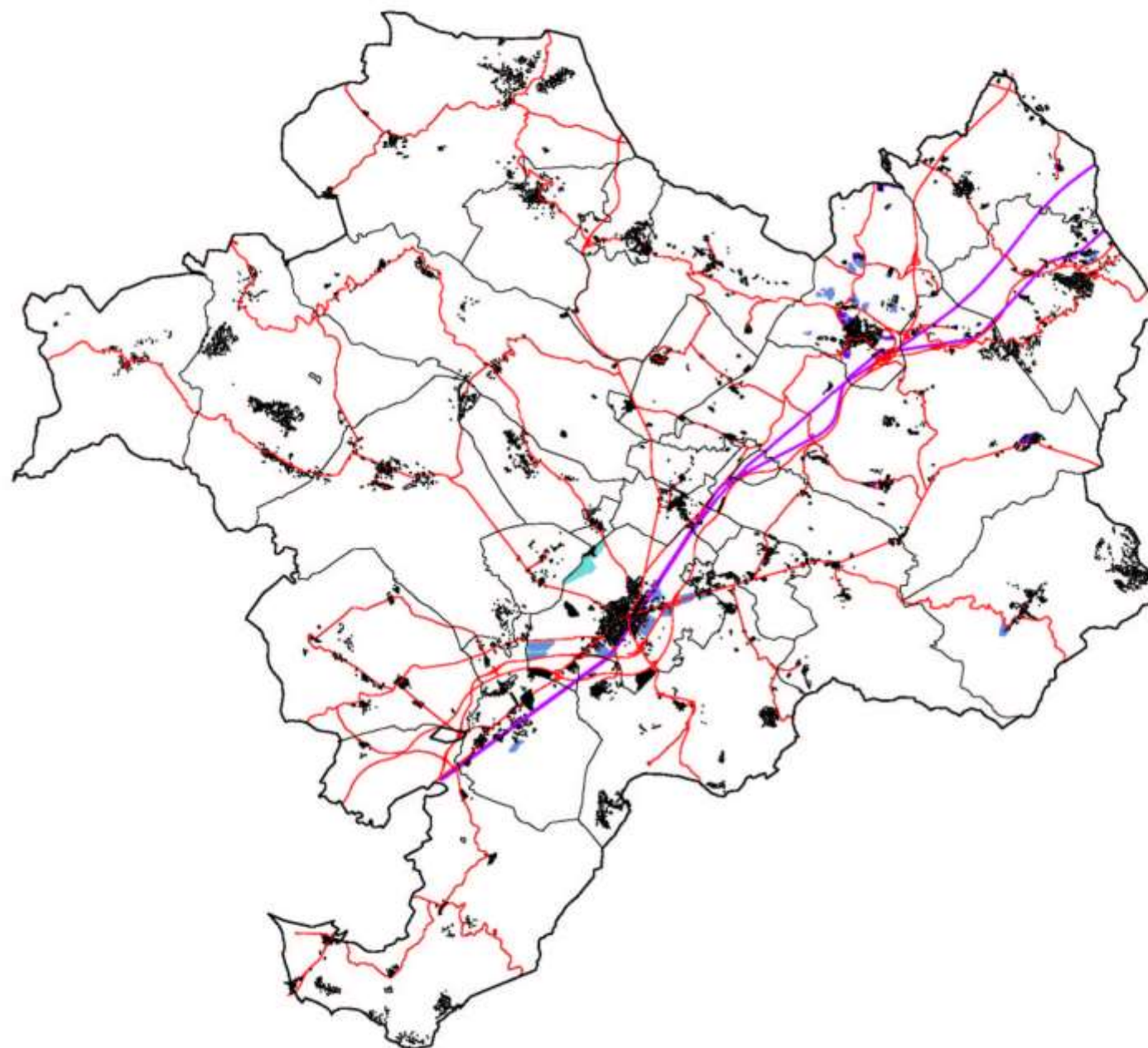


EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**



ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDÈS



Març 2004

PLÀNOL:

**P8. SÒL NO URBANITZABLE:
LLIURE PERMANENT SEGONS
PLANEJAMENT URBANÍSTIC
MUNICIPAL VIGENT**

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Sòl no urbanitzable: lliure permanent

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del
SITPU 2000

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGÈNCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya



Març 2004

PLÀNOL:

**P9. ESPAIS FORESTALS I
FLUVIALS AMB VALOR
MEDIAMBIENTAL I AMB
PROTECCIONS EXISTENTS**

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Zones humides
- Parc Natural
- Espais PEIN

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la
Diagnosi del Pla Director de l'Alt Penedès
2003

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya



Març 2004

PLANOL:

**P10. ESPAIS FORESTALS I
FLUVIALS AMB VALOR
MEDIAMBIENTAL I AMB
PROTECCIONS PROPOSADES**

LEGENDA:

- Límit comarcal
 - Límits municipals
 - Edificació
 - Autopista i carreteres principals
 - Tren i AVE
 - Rius i rieres
- Proteccions proposades
- Espais de continuïtat entre PEIN
 - Espais de valor local
 - Separadors urbans
 - Corredors fluvials
 - Àmbits de rieres
 - Zona Forestal

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la
Diagnosi del Pla Director de l'Alt Penedès
2003

Escala: 1/125.000

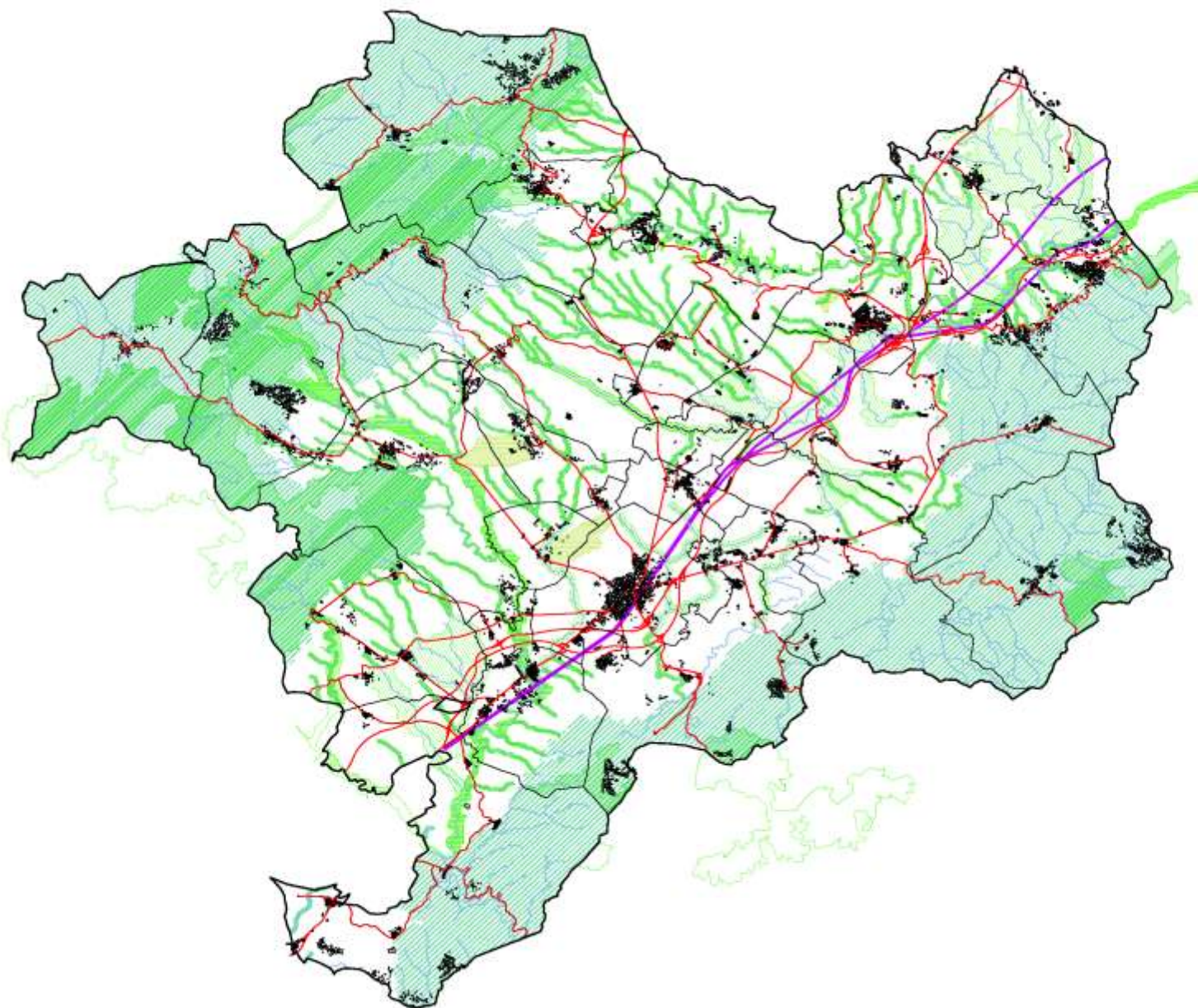


EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**



ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDES



Març 2004

PLÀNOL:

P12. ESPAIS AGRARIS AMB VALOR MEDIAMBIENTAL I AMB PROTECCIONS PROPOSADAES

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Espais d'interès agrícola: vinyes
- Espais d'interès agrícola: altres conreus

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la
Diagnosi del Pla Director de l'Alt Penedès
2003

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**

ESTUDI DEL PAISATGE
VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDES



Març 2004

PLÀNOL:

**P15. SÒL NO URBANITZABLE NO
AGRÍCOLA SEGONS
PLANEJAMENT URBANÍSTIC
MUNICIPAL I SÒL D'INTERÈS
MEDIAMBIENTAL + PENDENTS
>20%**

LEGENDA:

-  Límit comarcal
-  Límits municipals
-  Sòl d'interès mediambiental
-  Pendents superiors al 20%
-  Sòl no urbanitzable. Excepte sòl agrícola i lliure permanent, segons planejament urbanístic municipal vigent

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de
la Diagnosi del Pla Director de l'Alt Penedès
2003 i SITPU 2000

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**

ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDES



Març 2004

PLÀNOL:

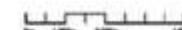
**P16. SÒL NO URBANITZABLE
AGRÍCOLA SEGONS
PLANEJAMENT URBANÍSTIC
MUNICIPAL VIGENT I SÒL
D'INTERÈS AGRÍCOLA (VINYA
+ ALTRES CONREUS)**

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Sòl no urbanitzable: Agrícola, segons planejament urbanístic municipal vigent
- Espais d'interès agrícola: vinya, segons proposta
- Espais d'interès agrícola: altres conreus, segons proposta

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Diagnòstic del Pla Director de l'Alt Penedès 2003 i SITPU 2000

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**

ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDÈS



Març 2004

PLÀNOL:

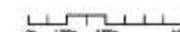
P17. PROPOSTA D'ESPais LLIURES D'URBANITZACIÓ

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Rius i rieres
- Proteccions existents**
 - Zones humides
 - Parc Natural
 - Espais PEIN
- Proteccions proposades**
 - Espais de continuïtat entre PEIN
 - Espais de valor local
 - Separadors urbans
 - Corredors fluvials
 - Àmbits de rieres
 - Zona Forestal
 - Pendents superiors al 20%
 - Espais d'interès agrícola: vinya
 - Espais d'interès agrícola: altres conreus
- Espais susceptibles d'ésser urbanitzats**
 - Sòl no urbanitzable: lliure permanent
 - Sòl urbanitzable no programat
 - Sòl urbà i sòl urbanitzable programat

Font: Elaboració pròpia

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**



Març 2004

PLÀNOL:

**P18. ESPAIS AMB CAPACITAT
D'ACOLLIDA POTENCIAL**

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE

Espais urbans o compromesos per a la urbanització

Sòl urbà i sòl urbanitzable programat

Espais amb capacitat d'acollida potencial sense cap tipus de protecció en el planejament urbanístic municipal vigent

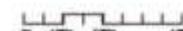
Sòl no urbanitzable: lliure permanent

Sòl urbanitzable no programat

Espais amb proteccions existents, proposades i d'interès agrícola

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SITPU 2000

Escala: 1/125.000



EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**



Març 2004

PLANOL:

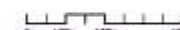
**P19. PROPOSTA DE COMPACTACIÓ
DELS SÒLS AMB CAPACITAT
D'ACOLLIDA D'USOS URBANS,
CONNECTIVAT DELS ESPAIS
NATURALS I CONSOLIDACIÓ
DE L'ESPAI OBERT**

LLEGENDA:

- Límit comarcal
- Límits municipals
- Edificació
- Autopista i carreteres principals
- Tren i AVE
- Sòl urbà i urbanitzable programat
- Àmbits de compactació urbana
- Corredors urbans
- Connectivats entre espais naturals
- Eixos fluvials
- Àrees de permeabilitat en els espais oberts
- Continuitat de l'espai obert

Font: Elaboració pròpia

Escala: 1/125.000

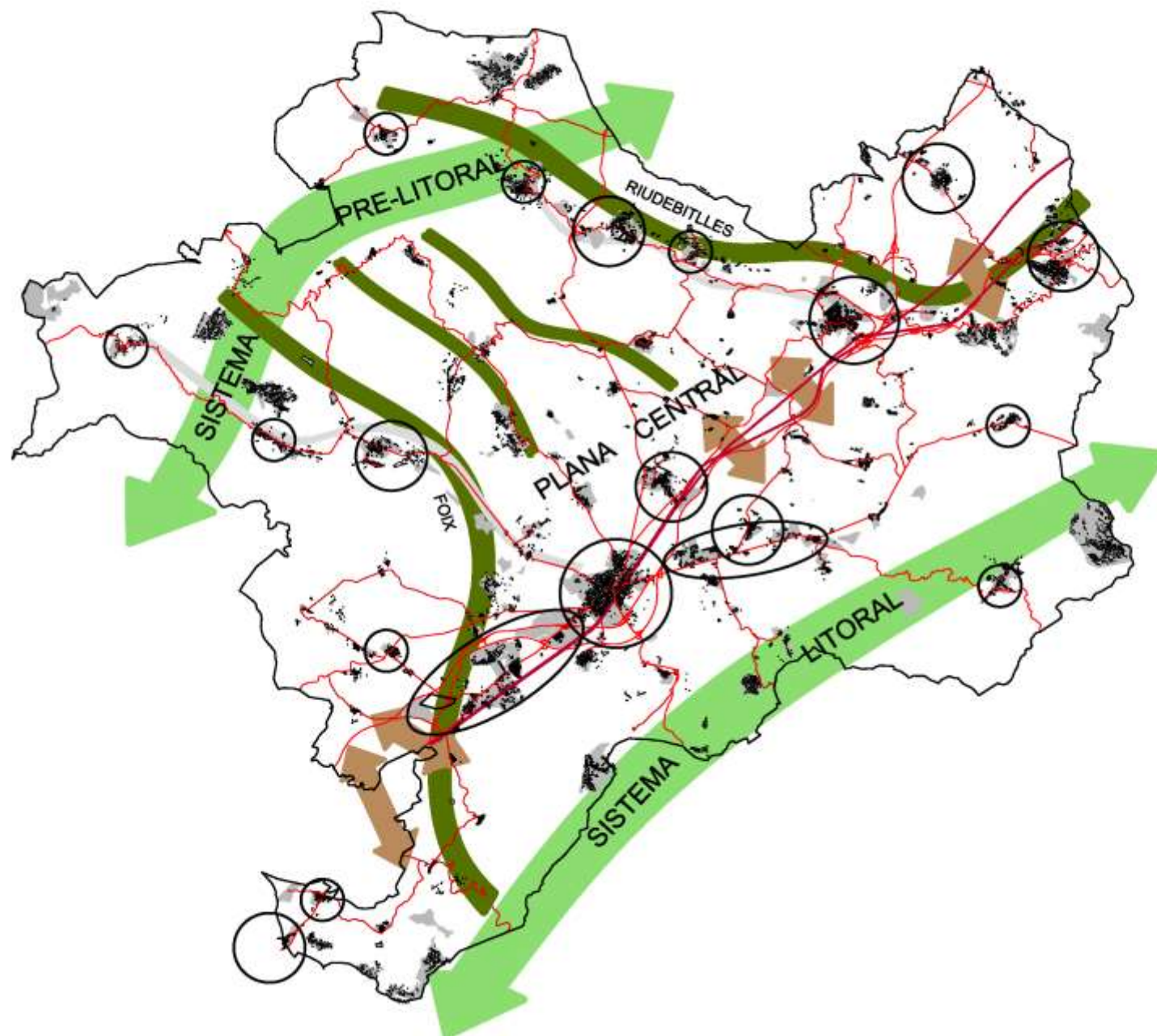


EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**



DINÀMIQUES PAISATGÍSTIQUES

1. Simplificació dels components del paisatge i de la diversitat d'elements i estructures (marges, vores, camins...) a causa del procés de concentració parcel·lària i de l'augment de la mida de les parcel·les de vinya.
2. Alteració de la morfologia original del territori a causa de grans moviments de terres (explanacions) i de la modificació dels elements del medi físic (rieres, torrents, talusos...), amb augment significatiu dels fenòmens erosius i de pèrdua de sòl.
3. Substitució progressiva del mètode de cultiu tradicional en vas pel sistema d'emparrat, configurant una nova fesomia de les vinyes.
4. Augment de la presència d'infraestructures agroindustrials sense mesures d'integració i de fort impacte visual en el paisatge (tines de fermentació, construccions auxiliars, dipòsits...)

DINÀMIQUES PAISATGÍSTIQUES

5. Creixent difusió d'activitats periurbanes en l'àmbit de la vinya: indústries òl·liades, polígons industrials, activitats terciàries.
6. Increment de la fragmentació de l'espai a causa de la construcció de noves d'infraestructures viàries o equipaments de gran impacte en el territori: autopistes, enllaços viaris, ferrocarril d'alta velocitat, etc.
7. Interrupció dels corredors naturals (cursos fluvial i boscos de ribera) a causa de les noves d'infraestructures viàries i dels creixements urbans.
8. Modificació de la forma compacte dels nuclis urbans i formació de fronteres urbanes amb la vinya poc estructurades i amb una imatge de poca qualitat.
9. Ruptura en les tipologies constructives urbanes i aparició de models constructius de caràcter suburbà.

DINÀMIQUES PAISATGÍSTIQUES

10. Contaminació visual del paisatge a causa de la profusió desordenada d'elements banalitzadors (publicitat, rètols, antenes, etc.)
11. Recuperació del paisatge forestal sobre els vessants ocupats per antigues parcel·les agràries.
12. Aparició d'exemples puntuals de bona ordenació de l'espai agrari i d'arquitectura de bona qualitat en cellers i caves.

5. INSTRUMENTS ESPECÍFICS PER A LA GESTIÓ DINÀMICA DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA



INSTRUMENTS

1. REULL DE CRITERIS PAISATGÍSTICS PEL PLANEJAMENT TERRITORIAL I URBANÍSTIC
2. CODI DE BONES PRÀCTIQUES VITIVINÍCOLES EN EL PAISATGE
3. CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE
4. PROPOSTA D'ITINERARIS PAISATGÍSTICS DE LA VINYA
5. AVANÇ DE PROGRAMA DE GESTIÓ DEL PAISATGE

RECULL DE CRITERIS PAISATGÍSTICS PEL PLANEJAMENT TERRITORIAL I URBANÍSTIC

Criteris paisatgístics a implementar en el planejament territorial i urbanístic en relació a:

- Nuclis urbans existents
- Creixements urbans
- Urbanitzacions forestals
- Espai industrial
- Espai agrari
- Espai obert
- Usos periurbans
- Infraestructures de transport
- Infraestructures de serveis
- Activitats extractives
- Equipaments comunitaris

TAULA RESUM

CRITERIS PAISATGÍSTICS PER AL PLANEJAMENT TERRITORIAL I URBANÍSTIC
SEGONS ELS ÀMBITS TERRITORIAL D'ACTUACIÓ I EL TIPUS DE SÒL.

	ÀMBITS TERRITORIALS	CRITERIS PAISATGÍSTICS
SÒL URBÀ / SÒL URBANITZABLE	A NUCLEUS URBANS EXISTENTS	
	1 Elements constructius	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10
	2 Mobiliari i equipaments urbans	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5
	3 Vores urbanes i entrades als nuclis urbans	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7
	4 Elements naturals del paisatge urbà	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8
	B CREIXEMENTS URBANS	
	5 Formes de creixement urbà	5.1, 5.2
	6 Tipologies edificatòries	6.1, 6.2, 6.3, 6.4
	C URBANITZACIONS FORESTALS	
	7 Trama urbana	7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7
	8 Elements naturals	8.1, 8.2, 8.3, 8.4
SÒL NO URBANITZABLE	9 Tancament de les parcel·les privades	9.1, 9.2
	D ESPAI INDUSTRIAL	
	10 Polígons industrials	10.1, 10.2, 10.3
	11 Indústries aïllades	11.2, 11.2, 11.3
	E ESPAI AGRARI	
	12 Arquitectura dels habitatges rurals	12.1, 12.2
	13 Construccions agràries auxiliars	13.1
	14 Instal·lacions d'agroindústria vinícola	14.1, 14.2
	15 Instal·lacions ramaderes (granges)	15.1
	16 Elements construïts tradicionals	16.1
	F ESPAI OBERT	
	17 Corredors fluvials	17.1, 17.2
	18 Espai agroforestal	18.1, 18.2, 18.3
	19 Substrat productiu (sòls)	19.1, 19.2
	20 Camins rurals	20.1, 20.2, 20.3, 20.4
	21 Espais naturals	21.1, 21.2, 21.3
	22 Elements botànics singulars	22.1, 22.2, 22.3
	23 Paratges d'interès patrimonial	23.1, 23.2, 23.3

	ÀMBITS TERRITORIALS	CRITERIS PAISATGÍSTICS
SÒL NO URBANITZABLE	G USOS PERIURBANS	
	Usos propis	
	24 allotjaments de turisme rural	24.1, 24.2
	25 allotjaments d'agroturisme	25.1, 25.2
	Usos impropis	
	26 indústries aïllades	26.1, 26.2, 26.3
	27 Grups d'indústries	27.1, 27.2
	28 Habitatges d'ús no rural	28.1, 28.2
	29 Urbanitzacions fora d'ordenació	29.1, 29.2
	30 Comerços i serveis	30.1
	31 Dipòsits de caravanes i autocaravanes	31.1, 31.2, 31.3, 31.4
	32 Hortes periurbanes	32.1, 32.2
SÒL NO URBANITZABLE	H INFRASTRUCTURES DE TRANSPORT	
	33 Vores de les carreteres	33.1, 33.2, 33.3, 33.4, 33.5, 33.6, 33.7, 33.8, 33.9, 33.10, 33.11
	34 Trams d'interès paisatgístic	34.1, 34.2, 34.3, 34.4
	35 Miradors	35.1, 35.2, 35.3
	36 Senyalètica	36.1
	37 Ferrocarrils	37.1, 37.2, 37.3
	I INFRASTRUCTURES DE SERVEIS	
	38 Serveis tècnics	38.1, 38.2
	39 Serveis mediambientals	39.1, 39.2, 39.3
	40 Serveis viaris	40.1, 40.2, 40.3
	J ACTIVITATS EXTRACTIVES	
	41 Pedreres	41.1, 41.2
SÒL NO URBANITZABLE	K EQUIPAMENTS	
	42 Equipaments comunitaris	42.1, 42.2, 42.3

CODI DE BONES PRÀCTIQUES VITIVINÍCOLES EN EL PAISATGE

Bones pràctiques dirigides a:

1. Evitar l'erosió i afavorir la conservació del sòl.
2. Mantenir el paisatge agroforestal.
3. Mantenir la biodiversitat.
4. Millorar el paisatge construït.
5. Promocionar el paisatge vitivinícol.

CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

Propostes de restauració per elements de:

1. L'espai agrari
2. L'espai obert
3. L'espai industrial
4. Usos periurbans
5. L'espai urbà

CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPAI AGRARI

INSTAL·LACIONS AGROINDUSTRIALS

01



ELEMENT: Instal·lacions agroindustrials: celler

ESTAT DEL PLANEJAMENT: Sòl urbà industrial

UNITAT DE PAISATGE: 11. Riudebitlles

DESCRIPCIÓ:

Celler de producció vitivinícola amb les edificacions localitzades al voltant d'un pati central. L'establiment està habilitat per a la recepció de visitants. Tanmateix les tines de fermentació es troben en un lloc molt visible, tant des de l'àrea de recepció com des de el camí d'accés, fet que disminueix la qualitat de la imatge del conjunt.

La presència de tines de fermentació ubicades amb les seves superfícies reflectants i en indrets molt visibles en indrets molt visibles, i per tant amb fort impacte visual constitueix un impacte comú a la comarca que es percebut i valorat negativament per la població local i pels visitants.



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPAI AGRARI

INSTAL·LACIONS AGROINDUSTRIALS

01



ESTAT ACTUAL:

Grup de tines de fermentació, d'acer inoxidable, visibles tant des de el camí com des de l'àrea de recepció de visites. Contrastant amb la disposició ordenada i l'estètica cuidada del conjunt. Sorpren l'atenció que s'ha prestat en certs elements i detalls arquitectònics i la poca atenció esmerçada en la integració de les tines dins el conjunt.

PROPOSTA:

Construcció d'una estructura sobre pilars amb coberta de teules, seguint el model preexistent, com a mesura d'integració del grup de tines de fermentació en el conjunt arquitectònic i de disminució de la seva visibilitat, en consonància amb la tipologia arquitectònica i el caràcter de la resta d'edificacions de la cava.



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPAI OBERT

AGROFORESTAL

06



ELEMENT: Agrari: explanacions

ESTAT DEL PLANEJAMENT: Sòl no urbanitzable. Agrícola

UNITAT DE PAISATGE: 07. Anoia

DESCRIPCIÓ:

Moviment de terres que ocupa una gran superfície, unes 10 hectàrees, molt visible des de la carretera de Gelida a Sant Llorenç d'Hortons. Aquest tipus de intervencions són freqüents a la comarca, tal i com es pot comprovar en els ortofotomapes.

Les transformacions en el paisatge agrari són evidents i provoquen greus alteracions en la circulació de les aigües (pèrdues de sòl en els camps i colgaments de torrents), en el patrimoni agrícola (desaparició de marges de pedra seca, barraques de vinya, fruiters de secà), en el patrimoni natural (eliminació d'habitats per supressió dels marges, en els ambients humils dels torrents, grups d'arbres) i en el patrimoni paisatgístic (modificació de la mida de les parcel·les, desaparició de les bandes arbrades i de les alineacions al llarg dels camins, simplificació del mosaic agroforestal).

CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPai OBERT

AGROFORESTAL

06



ESTAT ACTUAL:

Les operacions de modificació del relleu mitjançant excavacions i reblerts per tal d'aconseguir les màximes superfícies planes i eliminar els obstacles pel treball de la maquinària provoca la simplificació del paisatge de la vinya a l'Alt Penedès. Aquestes transformacions eliminen, entre d'altres, els següents elements:

- construccions de pedra seca, com els murs i les barraques de vinya
- marges i vores amb cobertura vegetal d'herbàcies, lianes i petits arbustos
- camins tradicionals entre parcel·les
- vegetació arbrada que acompanya els camins o que puntua el paisatge agrícola

PROPOSTA:

Per evitar el greu problema associat a les explanacions (erosió, degradació de l'entorn, empobriment del paisatge) es proposen les següents mesures:

- limitació de l'abast de les explanacions, evitant aquelles que comportin moviments de grans volums de terra
- conservar les pendents naturals del terreny i evitar el pendent superior al 30 % en els terrenys fràgils
- evitar els desnivells de més de 2 m, tal i com es respectaven en els marges tradicionalment
- conservar les bandes arbrades i els torrents per l'efecte que realitzen controlant la força de l'aigua i evitant l'erosió
- sembrar o plantar ràpidament els marges i les vores, amb espècies autòctones, evitant deixar el sòl al descobert exposat a l'erosió de l'aigua de pluja
- respectar els camins tradicionals i donar-los el pendent adequat per assegurar el correcte escolament de les aigües
- plantar les vinyes en rengles perpendiculars a la pendent per minimitzar l'erosió per escorrentia de l'aigua de pluja



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPAI INDUSTRIAL

POLÍGONS INDUSTRIALS

07



ELEMENT: Polígon industrial
ESTAT DEL PLANEJAMENT: Sol Urbà Industrial

UNITAT DE PAISATGE: 9. Vilafranca - Els Monjos

DESCRIPCIÓ:

Façana de polígon industrial orientada a la carretera. Les naus del polígon orientades a la carretera esdevenen aparadors. Cada establiment competeix amb els comerços adjacents mitjançant la instal·lació de rètols cridaners. El lloc presenta la fesomia pròpia de les àrees suburbials, contradictòria amb el paisatge vitivinícola de l'entorn i amb la imatge de qualitat que hom pretén per la comarca.



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPAI INDUSTRIAL

POLÍGONS INDUSTRIALS

07



ESTAT ACTUAL:

Alineació de façanes policromes i de tanques publicitàries al llarg de més d'un quilòmetre, corresponent als establiments de primera línia del polígon industrial, amb patis davanters destinats a exposició de materials i a aparcaments.

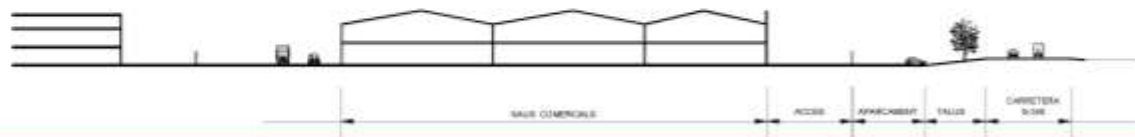
La migrada tanca arbustiva existent, entre les naus i la carretera només comprèn un sector de l'amenglerament dels magatzems i resulta insuficient per a integrar i proporcionar una imatge coherent al conjunt.

PROPOSTA:

Donada l'existència d'un talús amb espai suficient, entre la façana del polígon i la carretera, es proposa acompletar la tanca arbustiva i la plantació d'una pantalla arbrada semi-compacta (arbres cada 10 m) que permeti entreveure els establiments tot limitant el seu impacte.

Es proposa la plantació dels arbres que han de formar la pantalla en el parterre existent, prèvia remodelació del perfil, formant un petit talús com a mesura de seguretat per tal evitar possibles impactes dels vehicles. Es suggereix la utilització d'espècies arbòries caducifòlies (*Platanus X hispanica*) tradicional a la xarxa viària de la comarca.

La proposta s'hauria de completar amb la regulació de la publicitat de tanques i rètols, mitjançant uns criteris unitaris que proporcionin al lloc una imatge de conjunt.



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

USOS PERIURBANS

INDUSTRIA AÏLLADA

14



ELEMENT:

Naus industrials

ESTAT DEL

PLANEJAMENT: Sol Urbà Industrial

UNITAT DE PAISATGE:

10. Plana central

DESCRIPCIÓ:

Sector industrial d'activitats logístiques amb naus de gran volum i molt properes entre elles.

Es localitza al costat de la autopista A7 i les construccions són molt visibles.



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

USOS PERIURBANS

INDUSTRIA AÏLLADA

14

ESTAT ACTUAL:

Naus de gran volum i superfície molt properes a l'autopista i a les vies veïnes. El talús existent i les exigües plantacions existents, al perímetre de l'autopista i a l'espai de la nau industrial, no són suficients per formar un efecte de barrera visual.

PROPOSTA:

Formació d'un segon talús interior paral·lel a l'autopista i al camí de servei existent per tal de formar una barrera visual.

Les dimensions del lloc només permeten la plantació d'una filera d'arbres, mentre que es contempla la plantació de tipus arbustiu i herbaci sobre el talús. Es proposa la plantació d'arbres perennes, de port estret i de desenvolupament vertical.



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPAI URBÀ

ENTRADA A NUCLI URBÀ

19



ELEMENT: Entrada a nucli urbà

ESTAT DEL PLANEJAMENT: Sol Urbà

UNITAT DE PAISATGE: 6. Ordal

DESCRIPCIÓ

A l'Alt Penedès hi trobem diversos nuclis urbans que corresponen a la tipologia de poble-cami, és a dir de nuclis que s'han desenvolupat al llarg d'un eix viari, normalment una carretera, i configurant una morfologia urbana que ressegueix la forma de l'esmentat eix.

En aquest exemple el nucli urbà s'ha desenvolupat al llarg de la carretera N-340 creant tot un seguit de serveis (restaurants, botigues, venda ambulants...) a les seves vores urbanes. Tanmateix aquesta especialització ha generat un seguit de servituds -entre les que destaca la necessitat d'àrees d'aparcament- que no sempre estan ben resoltes des del punt de vista de l'ordenació de l'espai urbà.

Sovint els espais urbans resultant, i en particular les entrades i sortides dels nuclis urbans, presenten un aspecte caòtic i precari: presència d'àrees d'aparcament improvisades, profusió d'elements viaris (barreres de seguretat, tanques, senyals verticals...), retolació confusa, espais...



CATÀLEG DE PROPOSTES DE RESTAURACIÓ I MILLORA DEL PAISATGE

ESPai URBÀ

ENTRADA A NUCLI URBÀ

19



ESTAT ACTUAL:

L'entrada al nucli urbà de la població des de Barcelona, mostra una fesomia suburbana, impersonal i desorganitzada. Contribueixen a crear aquesta percepció: la urbanització incompleta del lloc, la manca d'espais ben definits per als diferents usos (aparcaments, àrees d'estada, àrees de pas...), la presència d'àrees denudades, la precarietat dels materials i de les instal·lacions, la diversitat i incoherència en les tipologies edificatòries, etc. A més, es tracta d'un espai poc segur per als vianants a causa de l'important flux de vehicles.

Aquest tipus d'entrada resulta poc atractiva per als viatgers de pas i conforma una imatge urbana de poca qualitat, que no convida al turista de pas a aturar-se.

PROPOSTA:

Es proposa ordenar l'espai urbà mitjançant l'alliberament de les àrees ocupades actualment com a aparcaments improvisats, la definició d'àrees d'aparcament, l'ordenació de les àrees per a vianants, la regulació de la publicitat i la utilització d'elements de persuasió d'alentiment de la velocitat dels vehicles. A les zones on la secció ho permet es planteja la construcció de talussos perimetrals que aïllen visualment i redueixen l'impacte acústic del trànsit rodat. Es contempla l'ús de la vegetació com a element delimitador i que contribueix a restituir una imatge unitària i més coherent del lloc.

La millora dels portals urbans o accessos als nuclis de població constitueix una necessitat per a la millora del paisatge urbà de les poblacions de l'Alt Penedès i per a la promoció de la imatge turística de la comarca. En aquest sentit es proposa normalitzar formalment i conceptualment la retolació referent al paisatge de la vinya.



PROPOSTA D'ITINERARIS PAISATGÍSTICS DE LA VINYA

1. Itinerari dels Castells
2. Itinerari del Riudebitlles
3. Itinerari del Foix
4. Itinerari de la Plana central

Camins del Vi i del Cava. Senders de l'Alt Penedès.



Elle Cammra del VI i del Cava són 16 sendars de petit recorregut (PR-C 148 i 157) que, juntament amb els anillats que els uneixen entre ells i els GR 1 i 172, us ofereixen una xarxa de més de 370 km de camins per tot l'Alt Penedès.

Elle Cammra del VI i del Cava són rutes perfectes per conèixer, pas a pas, les persones, les vinyes, les caves i moltes coses més d'aquesta terra.

Podem combinar-se de maneiras muito diversas, segundo els gustos. És difícil, la veritat, la durada o la intensitat, heu que pensar d'escollir si que més us interessa en cada cas.

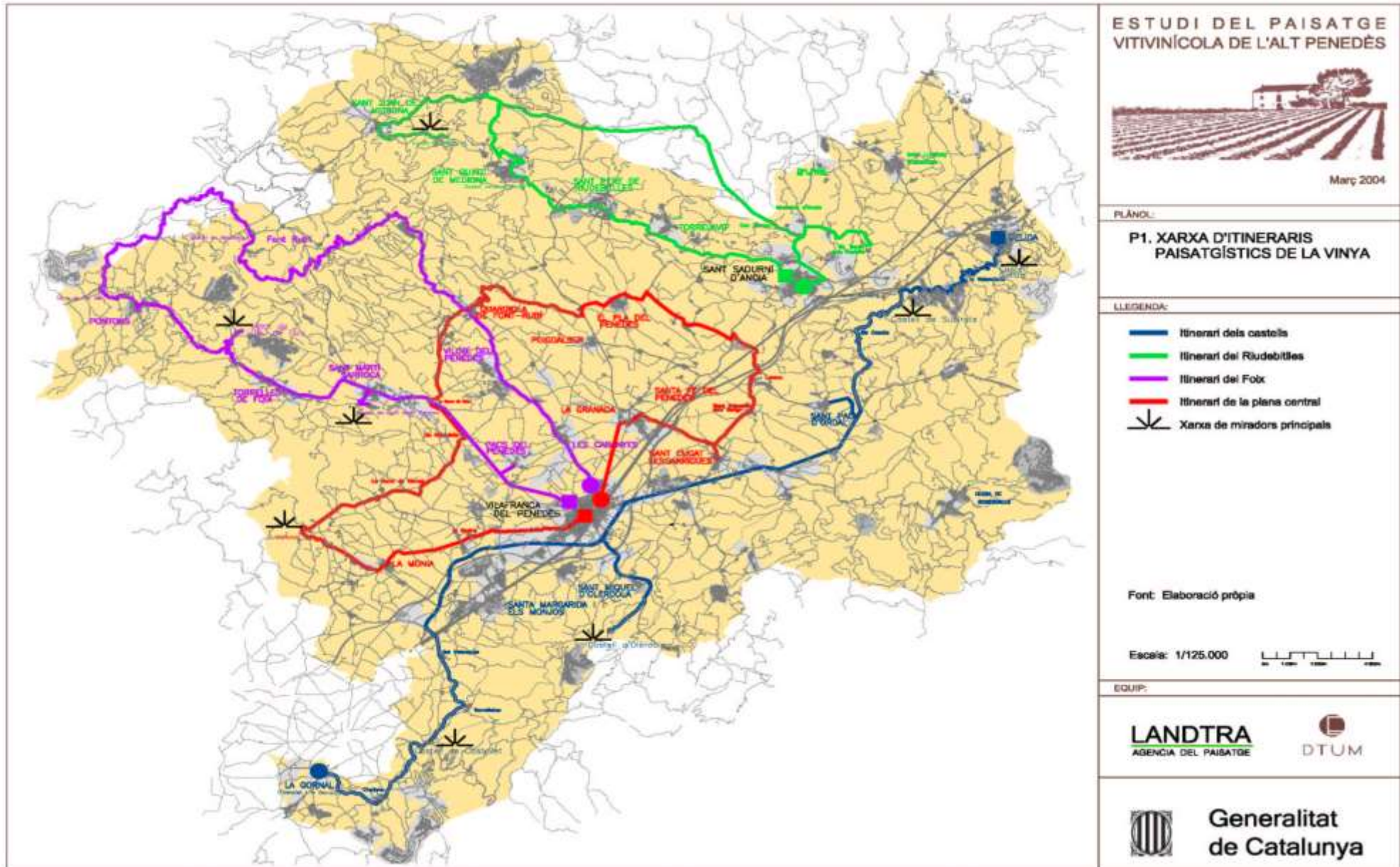
Es poden recórrer a peu, en bicicleta de muntanya o a cavall. Tanten envoltats amb roba i calçat hortenors i amb marques de senders (PR, GR, etc.) (pau: GR i GR+ i vermell).

Inteso per la conservazione delle antiche e delle moderne
e in risposta alle varie e prepotenti delle tendenze
per le quali passano.
Per la mia informazione e per avere di qualunque
errore o dispendio che deturba, dirigo via al
Comitato di Promozione Turistica del Val Panosio
(0336 950 000)

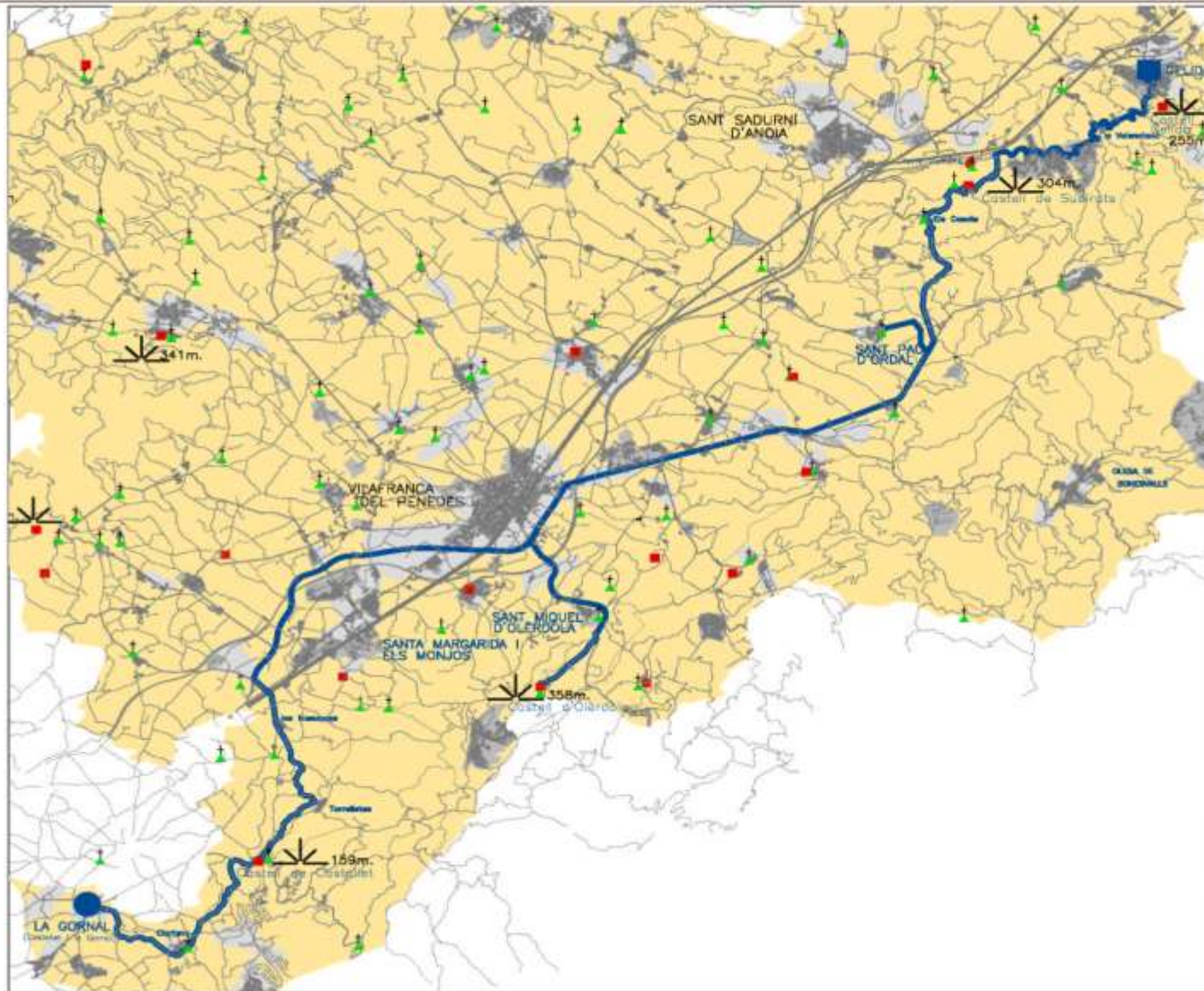
Cami del Monestrell	PR-C 149
Cami de la Parellada	PR-C 149
Cami del Nissim	PR-C 150
Cami del Marçopu	PR-C 151
Cami del Sudriat Parent	PR-C 152
Cami del Burrol	PR-C 153
Cami de l'Ull de Llebre	PR-C 154
Cami del Xeral Is	PR-C 155
Cami de la Garratosa	PR-C 156
Cami de Montserrat	PR-C 157

[illegible]

PROPOSTA D'ITINERARIS PAISATGÍSTICS



ITINERARI DELS CASTELLS



ESTUDI DEL PAISATGE VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDE'S



Març 2004

PLANOL:

P2. ITINERARI DELS CASTELLS

LEGENDA:

- Itinerari dels castells
- ▲ Esglésies, ermites i santuaris
- Castells i altres restes arqueològiques
- ▲ Xarxa de miradors principals

Font: Elaboració pròpia

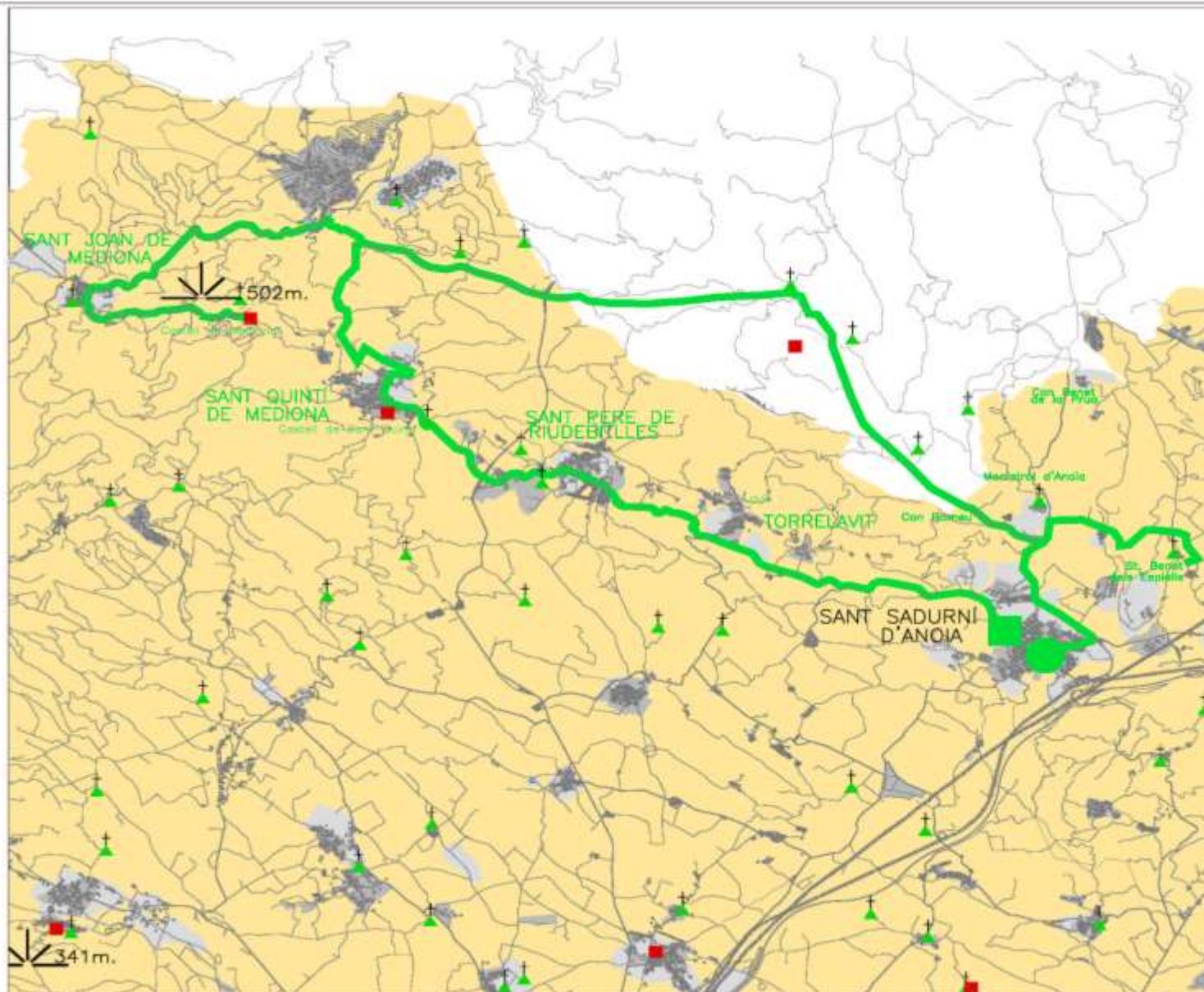
EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



**Generalitat
de Catalunya**

ITINERARI DEL RIUDEBITLLES



ESTUDI DEL PAISATGE
VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDES



Març 2004

PLÀNOL:

P3. ITINERARI DEL RIUDEBITLLES

LLEGENDA:

- Itinerari del Riudebitlles
- Esglésies, ermites i santuaris
- Castells i altres restes arqueològiques
- Xarxa de minadors principals

Font: Elaboració pròpia

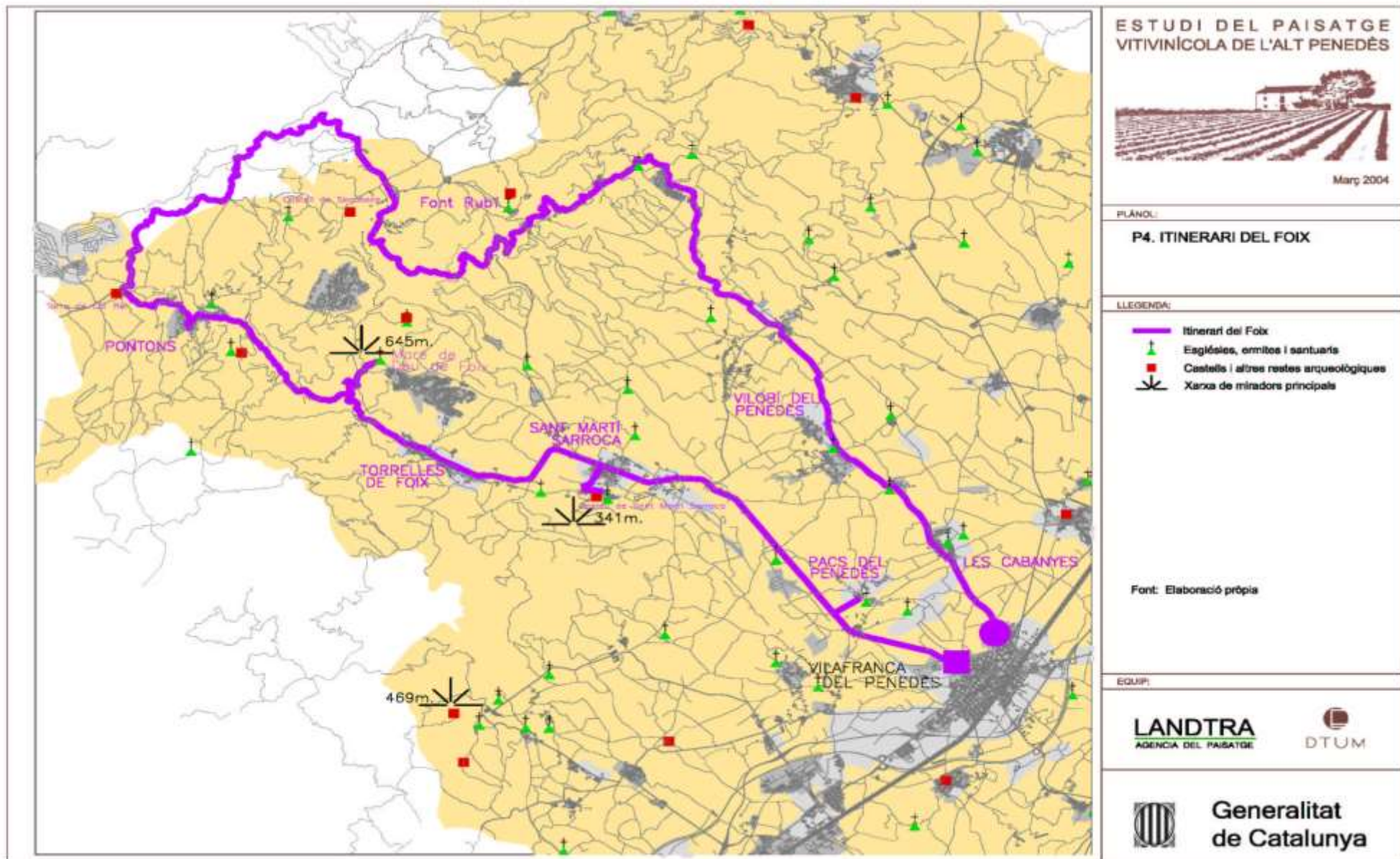
EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya

ITINERARI DEL FOIX



ITINERARI DE LA PLANA CENTRAL

ESTUDI DEL PAISATGE
VITIVINÍCOLA DE L'ALT PENEDES



Març 2004

PLÀNOL:

P5. ITINERARI DE LA PLANA
CENTRAL

LLLEGENDA:

- Itinerari de la plana central
- Esglésies, ermites i santuaris
- Castells i altres restes arqueològiques
- Xarxa de miradors principals

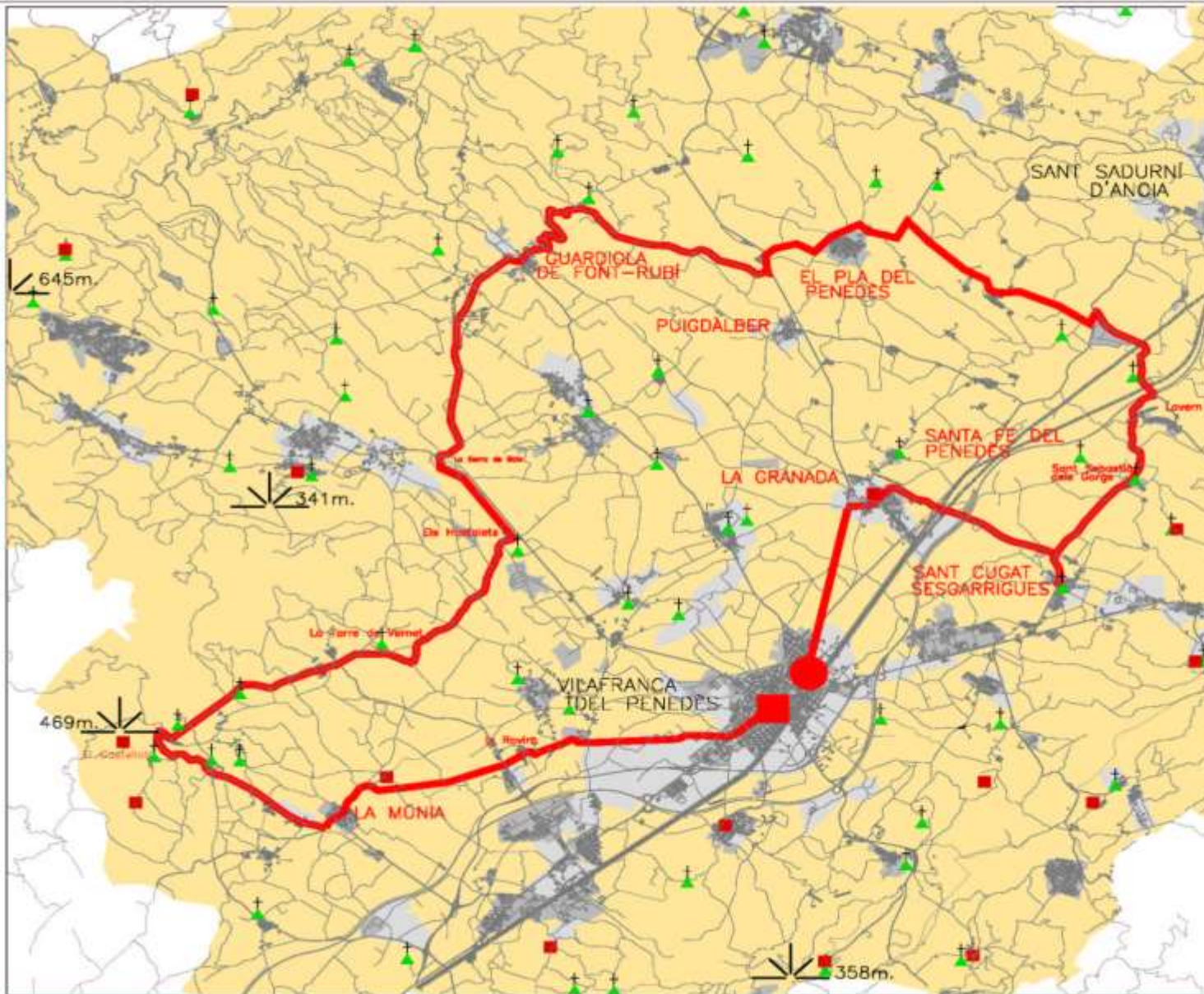
Font: Elaboració pròpia

EQUIP:

LANDTRA
AGENCIA DEL PAISATGE



Generalitat
de Catalunya



AVANÇ DE PROGRAMA DE GESTIÓ DEL PAISATGE

1. Planificació de les estratègies
2. Determinació de les actuacions
3. Coordinació de les iniciatives
4. Dinamització dels agents
5. Difusió dels projectes
6. Establiment de les prioritats i la seva temporització
7. Recerca de finançament

CONCLUSIONS



CONCLUSIONS

1. L'Alt Penedès presenta una economia diversificada i té en la viticultura un dels motors econòmics de la comarca, fonamentat tant en la producció vitivinícola com en l'existència d'un sector agroindustrial associat a aquesta producció.
2. L'Alt Penedès, a causa de la seva situació geogràfica a la Regió Metropolitana de Barcelona i al corredor prelitoral, està sotmès a una forta pressió urbana i a dinàmiques de creixement econòmic, demogràfic i urbà.
3. Les dinàmiques que conflueixen a l'Alt Penedès són una oportunitat de desenvolupament econòmic i social de la comarca, però segons com es manifestin en el territori, poden constituir un factor de risc que posi en crisi de forma irreversible els valors del paisatge i la capacitat d'esdevenir una regió vitivinícola comparable a les regions vitivinícoles europees de prestigi.

CONCLUSIONS

4. A l'Alt Penedès el paisatge productiu de la vinya ha de ser integrat com un capital intangible dins una economia vitivinícola que s'ha d'orientar a la producció de qualitat. El paisatge pot esdevenir un vector de comunicació entre el productor i el consumidor: un vi de qualitat ha d'anar associat a un paisatge de qualitat.
5. En el marc d'una producció vitivinícola de qualitat sembla indispensable procedir a la delimitació de zones dins el territori de la D.O. a partir del reconeixement dels objectius de qualitat paisatgística i dels valors específics de cadascuna de les 11 unitats de paisatge establertes a l'Estudi.
6. S'ha d'arribar a un principi d'acords, expressats en una Carta del Paisatge de l'Alt Penedès, entre les administracions i els diversos agents del territori que permeti garantir avançar en el manteniment d'un medi ambient equilibrat, d'un territori productiu ordenat i d'un paisatge de qualitat.

CONCLUSIONS

7. És necessari desenvolupar els instruments determinats a l'Estudi, adreçats a la protecció, a la promoció i a la gestió dinàmica del paisatge:
 - * Recull de criteris paisatgístics pel planejament territorial i urbanístic.
 - * Codi de bones pràctiques agrícoles.
 - * Catàleg de propostes de restauració i millora del paisatge.
 - * Itineraris paisatgístics de la vinya.
 - * Programa de gestió del paisatge.
8. Es proposa la constitució d'una Comissió del Paisatge de l'Alt Penedès per tal d'impulsar el Programa de Gestió del Paisatge i la resta de propostes definides a l'Estudi, coordinar les accions i promoure la relació entre els diversos agents del paisatge. Aquesta Comissió estarà dotada d'una oficina tècnica per fer possible l'execució de les iniciatives plantejades.

CONCLUSIONS

9. Cal complementar totes les mesures de protecció, valorització i gestió del paisatge amb el desenvolupament d'accions de promoció turística del paisatge de la vinya a l'entorn de la cultura del vi i del patrimoni natural i històric de la comarca. Amb aquesta finalitat es plantegen com a instruments necessaris la promoció de la marca turística de qualitat "Paisatges de la vinya de l'Alt Penedès" i l'articulació d'una xarxa d'itineraris paisatgístics de la vinya.
10. Es promourà la sensibilització envers el paisatge entre la població de la comarca i el desenvolupament del Programa de Gestió del Paisatge en s'inscriurà en el marc de la política de paisatge de la Generalitat de Catalunya i en procés d'implementació del Conveni Europeu del Paisatge.

